

Annales Ecclesiastici Baronii

CHRISTI
255.

CORNELII PAP.
2.

GAL. & VOLUS. IMP.
2.

contra Ecclesiam parricidalia quotidie armata suscipiunt, & inter eos qui ab Ecclesia limine non regedentes, & implorantes jugiter ac dolenter divisa & paterna fratilia, nunc se ad pugnam paratos esse, & pro Domini sui nomine, ac pro sua familiis stare fortiter, & pugnare proficiuntur. Hoc in tempore pacem nos non dormientibus, sed vigilantibus damus; pacem non delictis, sed armis damus; pacem non ad quietem, sed ad aciem damus. Si secundum quod eos audimus & optamus, & eredinus, fortis sacerdotis, & adversarium nobiscum in congreessione prostraverint, non pauciter pacem concessisse tam fortibus: immo Episcopatus nostri grandis honor & gloria est, pacem dedisse martyribus; ut sacerdotes, qui sacrificia Dei quotidie celebramus, hostias Deo & victimas prepareremus. Si autem (quod Dominus avertat a fratribus nostris) aliquis lapsorum fellerit, ut pacem subdole petat, & impendens prælii tempore communicationem non præliatur accipiat; se ipsum fallit, & decipit, qui aliud corde occultat, & aliud voce pronuntiat. Nos, in quantum nobis & vestere, & judicare conceditur, faciem singulorum videmus, cor scrutari, & mentem perspicere non possumus: de his judicat occulitorum scrutator & cognitor ex venturus, & de arcans cordis atque abditis judicaturus. Obesse autem mali boni non debent, sed magis mali a bonis adjuvar. Nec ideo facturis martyrium pax deneganda est, quia sunt quidam denegaturi; cum proper hoc pax sit danda militaturis, ne per ignorantiam nostram ille incipiat præterire, qui babet in prælio coronari.

VIII. Dispensations & indulgentiae causa. Nec quisquam dicat, qui martyrium tulit, sanguine suo baptizatur; nec pax illi ab Episcopo necessaria est, habituero gloria sua pacem & acceptuero majorem de Domini dignatione mercedem. Primo idoneus esse non potest ad martyrium, qui ab Ecclesia non armatur ad prælium, & mens deficit, quam non recepta Eucharistia erigit & ascendit: ac post multa: Ne igitur ore nostro, quo pacem negamus, quo durissim magis humanae crudelitatis, quam divinae & paternæ pietatis dulcedinem apponimus, oves nobis commissæ a Do-

PAGIUS rat; cuius brevem synopsin his verbis proponit: *Ubi Lapis nec consura deest, qua incepit & nec medicina, qua sanet. Ad hac enim duo capita omnia in illo libello preclaræ dista facile reduci possunt; ut appareat, libellum de Lapis decretis in Concilio super facili plane conformem fuisse. Duo igitur libelli, quorum hac in epistola mentio, erant Tractatus duo ab ipso Cypriano exarati, & Carthagine locuti, & Romanum transmissi, de Unitate & de Lapis: non autem libelli Canonum a Concilio Carthaginensi editi, ut putat Baronius. Singula enim placitorum eius Conciliis capita uno libello conscripta sunt, ut Cyprianus ipse ad Antonianum testatur.*

mino reposcuntur; placuit nobis, sancto Spiritu suggestente, & Domino per uisfones multas & manifestas admonitione, quia hostis nobis immunitate praenuntiatur, & ostendatur, colligere intra castra milites Christi: & examinatis singulorum causis, pacem lapis dare, immo pugnaturis armis suggestere; quod credimus vobis quoque paterna misericordia contemplatione placeturum. Quod si de collegis aliquis existet, qui, urgente certamine, pacem fratribus & sacerdotibus non putat dandam, reddet ille rationem in die judicii Domino, vel importuna censura, vel inhumanae duretia sua. Nos, quod fideliter & charitatem & felicitatem congruebat, que erant in conscientia nostra protulimus, ditem certaminis approquinasse, hostem violentum cito contra nos exurgere; pugnam non tam, qualis fuit, sed grauorem multo & atrociorum venienti; hoc nobis diuinitus frequenter ostenditur, de hoc nos providentia & misericordia Domini sapis admovent; de cuius ope & quietate, qui in eum confidimus, possumus esse securi; quia quæ in pace militibus suis futuram praenuntiavit pugnam, dabit & militantibus in congreessione victorian. Optamus, te frater carissime, bene valere: Hucusque Synodica de Concilio sub Cypriano hoc anno in Africa celebrato; quibus plane significatur, indulgentiam lapsi nonnulli vere penitentibus ex eo Concilii decreto esse dandam. Quæ verba hactenus in Apostolicis litteris, cum indulgentia impartitur, apponi confieverunt.

*Ad hæc plane tempora referenda essent, IX. qua tradit Socrates (a) & ipse secta Novatianus (si hæretico homini de suis dogmatis tractanti fides adhibenda foret) his verbis: *Ab illo tempore quo Novatiani se ab Ecclesia sejunkerant, recusaverantque cum his, qui tempore persecutorum regante Decio concitate lapsi erant, communicare; Ecclesiarum Episcopi canonis presbyteri quidam penitentia praesesset; quo qui post baptismum lapsi fuissent, coram presbytero ad eam rem designato, peccata sua confiterentur: Hæc Socrates. Quod quidem si verum esset, id ad hæc tempora referendum foret; quod penitentibus lapsi**

Circa idem tempus S. Cornelius scripsit ad Fabium Episcopum Antiochenum, epistolam de S. Corneliis Novatiani, cuius insigni fragminius redditum extat apud Eusebium lib.6. cap. 43: quod tum Conclum Cypranicis collatum, lumen dat, accepit que vicissim. In hac epistola redditum Confessorum describit, & Novatianum jam sere ab omnibus desertum esse narrat, quod ante hoc tempus dici non potuit, cum iam Confessores in Ecclesiam recepti, & Novatianus, Novatus, Eusebius, Primus & Dionysius, magna Novatiani partis præsidia, Roma in Africam profecti, & ab Ecclesia Africana reiecli essent.

Men.